

Ca l'Agut

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Riera de Rellinars - Torrent del Cellers
Alçada: 241

Coordenades:

Latitud: 41.64302
Longitud: 1.8921
UTM Est (X): 407735
UTM Nord (Y): 4610735

Classificació

Número de fitxa 08179 - 360
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Popular Contemporani Medieval Modern
Segle XIII-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 001800300DG01B0001AR

Fitxes associades:

[Riera de Rellinars](#)

Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 25/05/2019 - 02:00

Descripció

Ca l'Agut és una casa situada per sota el Cellers, a la confluència del torrent del Cellers i la Riera de Rellinars, en una fondalada ombrívola. L'accés es fa per la carretera B-122, de Rellinars a Castellbell i el Vilar. Un cop passat el punt quilomètric 17, al cap d'uns vuit-cents metres en el moment de travessar el pont del torrent del Cellers, hi ha una entrada a mà esquerra, en ple revolt.

Es tracta d'una construcció de planta quadrangular, de tres plantes, la primera semi-soterrada, pis i sota coberta. Està construïda en una raconada del torrent, damunt d'una codina. La coberta és a doble vessant, de teula àrab amb el carener paral·lel a la façana principal, orientada a ponent. Està formada per una composició simètrica de les seves obertures, a partir de tres eixos de verticalitat. L'eix central el compon la porta d'accés i una finestra quadrangular al damunt. Les obertures dels eixos laterals són modernes, de fusta amb grans vidres. Només a la planta baixa hi ha porticons de fusta. Entre les dues plantes hi ha uns tirants que penetren cap a l'interior travessant tot l'edifici, de ponent a llevant, possiblement degut a algun problema estructural. La façana de tramuntana té dues obertures idèntiques, una a cada pis. La façana orientada al sud, és la més interessant; corresponent a la planta semi-soterrada té dues portes amb marxapeus. Aquesta part on es pot verificar l'antigor de l'edifici deixa entreveure el parament original, de pedra irregular collada amb morter de calç, i muntants de pedra que en algun moment varen dissimular-se amb l'arrebossat de l'edifici. A la de la dreta, una llinda de fusta substitueix la de pedra que reposava damunt d'uns carreus motllurats. Les úniques obertures que hi ha en aquesta façana, a més a més de les dues portes són dues finestres, una al damunt de l'altra a mà dreta de la façana. La façana de llevant segueix els mateixos cànons de simetria, amb tres obertures centrades, una al damunt de l'altre. Els paraments són arrebossats, amb molts trams de totxo modern al descobert.

Observacions:

La situació de l'edifici i la protecció de la façana de llevant per un mur aixecat a la llera mateix del torrent, que en aquest indret és roca, les moltes modificacions que ha sofert, fan pensar en l'existència d'un possible molí. El seu emplaçament estaria motivat perquè per la façana sud transcorre la Riera de Rellinars que pocs metres amunt rep les aigües del torrent de Les Llobatonies i la façana de llevant, coincideix amb el canal de desguàs del torrent del Cellers cap a la riera de Rellinars.

El propietari del Cellers recorda que abans de que ho adquirís la família Agut de Terrassa, era una caseta petita de planta baixa, amb un celler a la planta baixa i un sota coberta.

Dins la Geografia General de Catalunya dirigida per Francesc Carreras i Candi, Cels Gomis descriu Rellinars com un "poble de 89 cases, incloent-hi les del arrabal de "La Boada", ab 348 habitants de fet y de dret; es al peu de la montanya de Sant Llorens, a 12 kilòmetres al NO. Del cap de partir y a 7 de l'estació de Monistrol de Montserrat. Correspón al bisbat de Vich, té una esglesia parroquial dedicada a Sant Pere y Sant Fermí servida per un rector, y una capella pública á les Farreras, y un estudi municipal y una costura particular. Fá la festa major lo primer dissapte de Setembre. Hi ha un hosttal y dos molins de farina. Lo séu terme, montanyós y de clima benigne, produeix ordi, blat, oli, ví, llegums y verdures; s'hi cria bestiar de llana i porquí" "Los seus habitants viuen exclusivament del conreu de la terra y de la ramaderia".

Pascual Madoz, també escriu l'any 1849 que a "Rellinars hi havia 80 cases, més de 20 cases de camp i 2 moins fariners".

Segons Pere Sellés, propietari del mas Cellers, l'edifici hauria estat en algun moment de la història, dels seus avantpassats, ja que té constància de que la casa es coneixia amb el nom de Pere Sallés (nom que es repeteix dins de la nissaga familiar). Després hauria passat a mans d'una filla de cal Barret, una casa del veïnat de Les Codines, anomenada Montserrat Agut. Era familiar dels Agut de Terrassa, fabricants de connectors i automatismes elèctrics. Com que cap de les seves filles volia venir-hi a viure la va vendre entre els anys 1950 i 1960 a l'Eduard Agut, que la va reformar, construir un frontó i protegir amb un mur de contenció. Però un fort aigüat s'ho va emportar tot. Pels volts dels anys 2009 la casa es va tornar a vendre.

Història

Actualment està molt reformat i la gent gran del poble i de Castellbell i el Vilar en parlen com d'una casa de llarga tradició. L'historiador Joan Valls (2012) localitzà un document del 27 de desembre de 1278, on Ramon de Noguera promet a Arnau de Ràfecs, rector de Rellinars, que per la propera festa de Sant Andreu del mes d'abril, li farà reconeixença del molí "de cubo de insula" que és de dita església i està situat a sota d'ella, que li deixarà l'aigua necessària per a regar els horts de la rectoria, i que tindrà cura dels aparells del molí. En el temps d'un any farà una bassa per a poder embassar les aigües de la riera per al correcte funcionament del molí i pel rec esmentat. El rector Arnau de Ràfecs diu a Ramon de Noguera que per la seva feina li pagarà quatre-cents sous ternals barcelonesos i tres-centes quarteres de blat. Tanmateix li deixa les cases de la sagrera de l'església, li facilitarà els ferros necessaris per a les moles i demana que la llenya i les pedres que calguin per a l'obra siguin de l'heretat de l'església.

El clergue Ramon de Serra, actuant com a procurador del rector Arnau de Ràfecs, concedeix al clergue Berenguer de Socarrats el dret de cobrar els rèdits dels habitants de Rellinars, tant pel que fa referència al molí com a la col·lecta del safrà i dels altres fruits i esplets. Aquest seguia fent tractes el 1295 amb el clergue Berenguer de Socarrats, l'encarregat de cobrar els rèdits de Rellinars. En una data indeterminada situada entre aquell 17 de maig i la següent va morir el rector Ràfecs, ja que el 23 de juny de 1295 apareix solucionant un deute el prevere Romeu Humbert, nou rector de Sant Pere de Rellinars, i la seva mare Elisenda. Jaume de Sala, de Rellinars, i el seu fill Guilabert, van vendre el mas Sala, el 14 de desembre de 1296, a Andreu de Casals. Aquest mas el tenien com a feu del monestir de Santa Maria de l'Estany i, també li venen, amb permís de Jaume i de Bernat, germans de Guilabert, el molí de tub amb tots els seus drets que, tot plegat, ho posseeixen a la parròquia de Sant Pere de Rellinars, al terme de Vacarisses. L'any 1307 Pere Batlle i la seva esposa Guillema nomenen hereu el seu fill Ramon cedint-li els drets que el pare tenia sobre el molí de cubo, anomenat de Trilea, que tenia a la parròquia de Rellinars en alou del monestir de Santa Maria de l'Estany. En el document es diu que el casal moliner era part de l'heretat del difunt Cardona Ermengol, la vídua del qual era Maria, que era oncle matern de Ramon Batlle. Sembla ser que la senyora Guillema de Montcada, de la que era batlle Cardona Ermengol, intentà provocar alguna mena d'impediment del bon funcionament del molí, tant de l'aigua com dels aqüeductes que la conduïen. Els testimonis de la donació van ser Jaume Batlle, rector de l'església parroquial de Sant Pere de Monistrol de Montserrat, Ramon Mercer, Guillem de Sobrerroca i Berenguer Ermengol.

El 10 de juny de 1309, Romeu Humbert, prevere i rector de Rellinars, va arrendà per un any al prevere Ramon de Planes els rèdits de la seva església, pel preu de 240 sous, inclosos el molí. L'esmentat Romeu Humbert, el 7 de novembre de 1309, arrendà per cinc anys a Bernat Pedregós, prevere de la mateixa parròquia de Sant Pere de Rellinars, que creiem que era oriünd de Castellbell, l'escrivania, el molí, el colomar, les terres cultes i ermes, les cases de dita església, així com tots els rèdits, delmes, primícies, oblacions i lluminària que feien els habitants del terme. El preu també fou de 240 sous anuals i el document parla del treball que farien els sis homes que tindrien sempre ben escombrada la bassa i el rec del molí. El 10 de maig de 1319, Ramon Batlle va llogar per cinc anys a Berenguer de Solà, veí de Rellinars, pel preu de tres-cents sous, el seu molí de "cubo", anomenat el molí de Trilea, el qual posseeix en nom de Gilabert de Sala, també de Rellinars, encara que és del domini del monestir de Santa Maria de l'Estany.

Bibliografia

AJUNTAMENT DE RELLINARS (2014). Catàleg de masies i cases rurals; dins Pla d'Ordenació Urbanística Municipal

VALLS i PUEYO, Joan (2012). Arnau de Ràfecs, rector de Rellinars. Arxiu Joan Valls i Pueyo. Inèdit.

VALLS i PUEYO, Joan (2012). Els molins de Rellinars. Arxiu Joan Valls i Pueyo. Inèdit.

ROCAFIGUERA i GARCÍA, Francesc de. La canònica de Santa Maria de l'Estany. Orígens i primera expansió (1080-1157). El seu diplomatar. 2 vols. Text mecanografiat. Universitat de Barcelona.

ACA. Monacals d'Hisenda, 3751.

ACBG. Protocols notarial, 4.

ACBG. Protocols notarial, 12.

ACBG. Protocols notarial, 4019.

ACBG. Protocols notarial, 443.

ACBG. Protocols notarial, 42.

ACBG. Protocols notarial, 43.

ACBG. Protocols notarial, 63.

ACBG. Protocols notarial, 77.

ACBG. Protocols notarial, 99.

ACBG. Protocols notarial, 124.

ACVOC. Protocols notarial, 190/1, foli 68v; 204/2, foli 98v. Aquest document és citat per Llogari PICANYOL. Rellinars. Notícies històriques. Separata de la revista Sabadel·lum, octubre 1961, p. 16.

ACA. Reial Patrimoni. Batllia. Processos moderns. 1819, núm. 3, P.

ACA, Reial Patrimoni. Batllia. Processos moderns. 1819, núm. 3, Z.

